

PROJEKT

Załącznik do uchwały Nr 188 / 781 / 17
Zarządu Powiatu w Janowie Lubelskim
z dnia 28 września 2017 r.

Roczny program współpracy powiatu janowskiego z organizacjami pozarządowymi
oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku
publicznego i o wolontariacie na 2018 rok

JANÓW LUBELSKI 2017

WSTĘP

Organizacje pozarządowe działają na rzecz dobra publicznego, stanowią bazę dla rozwoju lokalnych społeczności. Zrzeszają zaangażowanych w sprawy społeczne obywateli danego środowiska. Podejmują działania dla dobra mieszkańców oraz integrują i aktywizują społeczność lokalną. Z tego względu stanowią uzupełnienie działań podejmowanych przez lokalne samorządy.

Współpraca jednostek samorządowych z organizacjami pozarządowymi wpływa na poprawę jakości życia mieszkańców powiatu. Ważne jest więc budowanie i utrwalanie podstaw trwałej i systematycznej współpracy administracji samorządowej z organizacjami pozarządowymi.

MIEJSCE REALIZACJI:

- Powiat Janowski

ADRESACI PROGRAMU:

- organizacje pozarządowe,
- podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 1817 z późn. zm.)

KOORDYNATOR PROGRAMU:

- Zarząd Powiatu Janowskiego

I. POSTANOWIENIA OGÓLNE

1. Program określa cele, formy, zasady oraz zakres przedmiotowy współpracy z organizacjami, prowadzącymi działalność pożytku publicznego, w zakresie prowadzenia działalności w sferze zadań publicznych powiatu.
2. Ilekroć w Programie jest mowa o:
  - 1) **ustawie** – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 1817 z późn. zm.)
  - 2) **organizacjach pozarządowych** – należy przez to rozumieć organizacje pozarządowe oraz podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ww. ustawy.
  - 3) **programie** – należy przez to rozumieć Roczny program współpracy powiatu janowskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2018 rok,
  - 4) **programie wieloletnim** – należy przez to rozumieć „Wieloletni program współpracy Powiatu Janowskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2016 – 2020”, przyjęty uchwałą Nr VIII/49/2015 Rady Powiatu w Janowie Lubelskim z dnia 30 czerwca 2015 roku,
  - 5) **Radzie** – należy przez to rozumieć Radę Powiatu w Janowie Lubelskim,
  - 6) **Zarządzie** – należy przez to rozumieć Zarząd Powiatu Janowskiego,
  - 7) **Starości** – należy przez to rozumieć Starostę Janowskiego,
  - 8) **Starostwie** – należy przez to rozumieć Starostwo Powiatowe w Janowie Lubelskim,
  - 9) **powiecie** – należy przez to rozumieć powiat janowski,
  - 10) **konkursie** – należy przez to rozumieć otwarty konkurs ofert.

3. Współpraca powiatu i organizacji pozarządowych obejmuje zadania publiczne, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy.

II. CELE PROGRAMU

1. Cel główny.

Celem głównym programu jest budowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez wspieranie aktywności mieszkańców w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych, a także prowadzenie skutecznych i efektywnych działań w sferze zadań publicznych, służących rozwojowi powiatu i jego mieszkańców.

2. Cele szczegółowe:

- 1) podniesienie jakości i efektywności prowadzenia dialogu obywatelskiego w sprawach istotnych dla lokalnej społeczności, zwiększenie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu lokalnych problemów,
- 2) poprawa jakości i efektywności współpracy w zakresie realizacji zadań publicznych z wykorzystaniem form finansowych i niefinansowych, ukierunkowanej na pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych,
- 3) wspieranie procesu integracji sektora pozarządowego, tworzenie warunków do społecznej aktywności,
- 4) integracja i aktywizacja społeczności lokalnej poprzez budowanie systemu wzajemnego wsparcia, zdobywanie i wymianę doświadczeń,
- 5) umacnianie poczucia odpowiedzialności za stan lokalnej wspólnoty poprzez stworzenie warunków do powstawania inicjatyw i podejmowania działań na rzecz mieszkańców powiatu, promocję i wsparcie aktywności lokalnych liderów.

III. ZASADY WSPÓŁPRACY

1. Współpraca Powiatu z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami odbywa się na zasadach: pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji, jawności i równości szans.
2. Dobra współpraca pomiędzy Powiatem a sektorem pozarządowym wymaga wzajemnego zrozumienia i chęci współpracy w oparciu o n/w zasady, jak również powszechnie zrozumiałe i akceptowane zasady współżycia społecznego, w tym dbałość o dobro wspólne lokalnej społeczności, o dobrostan jej mieszkańców, zwłaszcza tych, którzy wymagają wsparcia z uwagi na osobiste i społeczne bariery, które utrudniają im korzystanie z różnorodnych dóbr publicznych.
3. Współpraca oparta na podstawowych zasadach jest podstawą dla realizacji zadań publicznych w najbardziej skutecznym i efektywnym sposób, zapewniający równy dostęp do oferowanych publicznie usług i jakość dostosowaną do potrzeb różnych grup mieszkańców.
  - 1) Zasada pomocniczości (subsydiarności) oznacza, iż Powiat dąży do umacniania roli obywateli, ich wspólnot i organizacji w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych poprzez dofinansowywanie i zlecanie organizacjom pozarządowym i innym podmiotom realizacji zadań publicznych.
  - 2) Zasada suwerenności stron przejawia się w poszanowaniu autonomii organizacji pozarządowych i innych podmiotów oraz wzajemnym nie ingerowaniu w sprawy wewnętrzne.

- 3) Zasada partnerstwa zakłada współdziałanie suwerennych partnerów na rzecz celów, które są kluczowe dla rozwoju lokalnej społeczności i dobrostanu obywateli. Podejmują oni wspólne wysiłki w przekonaniu, że dzięki łączeniu zasobów i kompetencji osiągną lepsze rezultaty. Partnerstwo zakłada, że wszystkie strony współpracują ze sobą w oparciu o zasady współdziałania, współdecydowania i współodpowiedzialności.
- 4) Zasada efektywności wymaga od partnerów współpracy stałego podnoszenia potencjału do sprawnego realizowania zadań publicznych. Powinny być one wykonywane w oparciu o reguły gospodarności (oszczędnie), tworzenia maksymalnej wartości za określone nakłady i szanowania publicznych zasobów. W tym celu Powiat przygotowuje standardy realizacji zadań publicznych z wykorzystaniem form finansowych i niefinansowych. Organizacje pozarządowe i inne podmioty zobowiązują się do stałego podnoszenia umiejętności służących efektywnej realizacji zadań publicznych.
- 5) Zasada uczciwej konkurencji zakłada włączenie do współpracy na równych prawach wszystkich zainteresowanych podmiotów.
- 6) Zasada jawności oznacza, że informacje o każdym etapie tworzenia i realizacji strategii i programów są powszechnie dostępne, w jednym czasie dla wszystkich podmiotów. Zarówno administracja, jak i organizacje pozarządowe i inne podmioty dbają o dobry przepływ informacji dotyczących podejmowanych przez siebie działań. Informacja powinna być udostępniana w adekwatnych formach (możliwość dostępu, odpowiednie formaty), powinna być adekwatna pod względem treści (ważne elementy potrzebne dla odbiorcy, wysoki poziom klarowności przekazu).

IV. ZAKRES PRZEDMIOTOWY WSPÓŁPRACY

1. Przedmiotem współpracy powiatu z organizacjami pozarządowymi jest wspólne wykonywanie zadań publicznych wymienionych w art. 4 ust. 1 ustawy, celem zaspokajania istniejących potrzeb społecznych.
2. Zakres przedmiotowy współpracy powiatu z organizacjami pozarządowymi polega na:
  - 1) podejmowaniu wspólnych działań na rzecz diagnozowania i rozwiązywania problemów i potrzeb mieszkańców powiatu;
  - 2) podwyższaniu efektywności działań kierowanych do mieszkańców powiatu;
  - 3) wypracowaniu sprawnego systemu informacji o organizacjach pozarządowych działających na terenie powiatu, aktualnie obowiązujących przepisach prawnych oraz źródłach i zasadach pozyskiwania środków na realizację projektów;
  - 4) wypracowaniu korzystnych dla obu stron metod współpracy, zarówno przy opracowywaniu i realizacji programów na rzecz podnoszenia poziomu życia, jak przy wykorzystywaniu środków z zewnętrznych źródeł finansowania;
  - 5) konsultowaniu z organizacjami pozarządowymi projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji.

V. FORMY WSPÓŁPRACY I SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU

1. Powiat podejmie współpracę z organizacjami w trzech najważniejszych aspektach (płaszczyznach) w zakresie:
  - 1) tworzenia polityk publicznych;
  - 2) realizacji zadań publicznych;

- 3) infrastruktury współpracy, tworzenia warunków do społecznej aktywności.
2. Współpraca Powiatu z organizacjami w zakresie projektowania i wdrażania polityk publicznych obejmie w szczególności następujące obszary:
  - 1) diagnozowanie lokalnych problemów i wyzwań dotyczących działalności organizacji pozarządowych;
  - 2) wzajemne informowanie się partnerów o planach, zamierzeniach i kierunkach działań, między innymi poprzez:
    - a) publikowanie ważnych dla wszystkich stron informacji na stronie internetowej: www.powiatjanowski.pl w zakładce „Organizacje pozarządowe” bądź w Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa,
    - b) organizowanie spotkań na temat ogólnych zasad współpracy i zagadnień związanych z realizacją programu,
    - c) informowanie za pomocą komunikatów umieszczanych na stronie internetowej Powiatu o dostępnych programach pomocowych, szkoleniach, konferencjach;
  - 3) współtworzenie strategii i programowania polityk publicznych;
  - 4) konsultowanie założeń projektów aktów prawa lokalnego zgodnie z uchwałą Nr IV/23/11 Rady Powiatu w Janowie Lubelskim z dnia 10 lutego 2011 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji (t. j. Dz. Urz. Woj. Lub. z 2015 r. poz. 477);
  - 5) wdrażanie polityk publicznych, w tym tworzenie rozwiązań prawnych i instytucjonalnych;
  - 6) uczestniczenie w ocenie wykonania strategii i programów polityk publicznych.
3. Współpraca Powiatu z organizacjami w zakresie realizacji zadań publicznych, obejmie:
  - 1) finansowanie działań organizacji związanych z wykonywaniem zadań publicznych, w szczególności:
    - a) zlecanie organizacjom realizacji zadań na zasadach określonych w ustawie w ramach otwartych konkursów ofert w formie powierzania wykonywania zadań publicznych z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji lub wspierania zadań z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji;
    - b) umowy o wsparcie realizacji zadania publicznego lub o powierzenie realizacji zadania publicznego mogą być zawierane na czas realizacji zadania lub na czas określony, nie dłuższy niż 5 lat.
    - c) przyjmowanie i rozpatrywanie wniosków o realizację zadania publicznego zgłoszonego z inicjatywy organizacji zgodnie z art. 12 ustawy;
    - d) wspieranie oraz powierzanie realizacji zadań publicznych odbywa się po przeprowadzeniu konkursu ofert, chyba że przepisy odrębne przewidują inny tryb zlecania;
    - e) udzielanie w trybie i na zasadach określonych w art. 19a ustawy na dofinansowanie lub finansowanie realizacji pozakonkursowych zadań publicznych;
  - 2) wykorzystanie niefinansowych form wsparcia działań organizacji związanych z wykonywaniem zadań publicznych, między innymi poprzez:

- a) tworzenia wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym, złożonych z przedstawicieli organizacji, właściwych organów Powiatu, Powiatowej Rady Działalności Pożytku Publicznego (jeśli taka powstanie), o ile zajdzie taka potrzeba,
  - b) prowadzenia wspólnych przedsięwzięć, np. organizacji imprez sportowych, kulturalnych, promocyjnych, współorganizowanie konferencji, forum, szkoleń itp.,
  - c) przekazywaniu organizacjom w miarę możliwości i w uzasadnionych przypadkach materiałów informacyjnych w celu realizacji projektów poza granicami powiatu i kraju,
  - d) udzielania rekomendacji organizacjom współpracującym z Powiatem, które ubiegają się o dofinansowanie z innych źródeł,
  - e) pomocy i współdziałania z organizacjami w poszukiwaniu i pozyskiwaniu środków finansowych z innych źródeł,
  - f) umożliwienia bezpłatnego korzystania z pomieszczeń Starostwa na realizację zadania wyłonionego w drodze konkursu lub na podstawie wniosku w tej sprawie,
  - g) sprawowania patronatu Starosty Janowskiego nad przedsięwzięciami realizowanymi przez organizacje i pomoc w ich organizacji,
  - h) udostępnianie infrastruktury promocyjnej Powiatu,
  - i) udzielanie w miarę możliwości przez Powiat pomocy merytorycznej (informacja, doradztwo, szkolenia) organizacjom w trakcie realizacji zadania publicznego,
  - j) prowadzenia bazy o organizacjach pozarządowych działających na terenie powiatu.
4. Tworzenie partnerstw między organizacjami a Powiatem, między innymi poprzez:
- 1) Współpracę Powiatu z organizacjami w zakresie infrastruktury współpracy i tworzenia warunków do rozwoju aktywności społecznej, która obejmuje:
    - a) tworzenie przez powiat systemu wspierania organizacji pozarządowych;
    - b) wspieranie przez powiat integracji środowisk pozarządowych;
    - c) partnerstwo lokalne.
5. Przeprowadzanie otwartych konkursów ofert odbywa się według następujących zasad:
- 1) zlecenie realizacji zadań powiatu organizacjom obejmuje w pierwszej kolejności zadania priorytetowe i odbywa się po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert.
  - 2) otwarty konkurs ofert ogłasza Zarząd, wyznaczając termin do składania ofert, który nie może być krótszy niż 21 dni od dnia ukazania się ostatniego ogłoszenia;
  - 3) otwarty konkurs ofert ogłasza się:
    - a) w Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego;
    - b) w siedzibie organu administracji publicznej w miejscu przeznaczonym na zamieszczanie ogłoszeń;
    - c) na stronie internetowej Powiatu Janowskiego.
  - 4) konkurs ofert prowadzi Komisja Konkursowa powołana przez Zarząd,
  - 5) decyzję o wyborze ofert wyłonionych przez Komisję i udzieleniu dotacji podejmuje Zarząd w drodze uchwały, po zasięgnięciu opinii Komisji Konkursowej,
  - 6) podjęta uchwała jest podstawą do zawarcia pomiędzy upoważnionymi przedstawicielami stron podejmujących współpracę pisemnych umów określających sposób i termin przekazania dotacji oraz jej rozliczenia,
  - 7) wyniki konkursu są publikowane na stronie internetowej Powiatu, w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na tablicy ogłoszeń w budynku Starostwa,

- 8) wspólną ofertę w konkursie mogą złożyć dwie lub więcej organizacje działające wspólnie zgodnie z art. 14 ust. 2 ustawy.

VI. PRIORYTETOWE ZADANIA PUBLICZNE

1. Powiat współpracuje z organizacjami pozarządowymi w sferze zadań publicznych wymienionych w art. 4 ust. 1 ustawy.
2. Na 2018 rok jako priorytetowe zostały określone zadania z następujących obszarów:
  - 1) **Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego (art. 4 ust. 1 pkt. 16 ustawy);**
  - 2) **Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej (art. 4 ust. 1 pkt. 17 ustawy);**
  - 3) **Turystyka i krajoznawstwo (art. 4 ust. 1 pkt. 19 ustawy);**
  - 4) **Nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie (art. 4 ust. 1 pkt. 14 ustawy);**
  - 5) **Działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, w zakresie określonym w pkt 1-32a (art. 4 ust. 1 pkt. 33 ustawy);**
  - 6) **Ochrona i promocja zdrowia (art. 4 ust. 1 pkt. 6 ustawy);**
  - 7) **Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych (art. 4 ust. 1 pkt. 7 ustawy);**
  - 8) **Działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym (art. 4 ust. 1 pkt. 10 ustawy);**
  - 9) **Promocja i organizacja wolontariatu (art. 4 ust. 1 pkt. 27 ustawy);**
  - 10) **Udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększania świadomości prawnej społeczeństwa (art. 4 ust. 1 pkt. 1b ustawy).**

VII. OKRES REALIZACJI PROGRAMU

Program obowiązuje od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r. Konkursy na realizację zadań publicznych będą ogłaszane nie wcześniej niż po przyjęciu przez Zarząd i przekazaniu Radzie projektu budżetu na 2018 r.

VIII. WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW PLANOWANYCH NA REALIZACJĘ PROGRAMU

Na realizację zadań zleconych w 2018 r. planuje się przeznaczyć środki finansowe w wysokości do 150 000 złotych (słownie: sto pięćdziesiąt tysięcy złotych) w tym w części dotyczącej zlecenia realizacji zadań publicznych w ramach konkursów ofert i małych grantów 31 500 (słownie: trzydzieści jeden tysięcy pięćset złotych). Na realizację zadania z pkt. VI. 10) udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększania świadomości prawnej społeczeństwa planuje się przeznaczyć środki finansowe w wysokości nie większej niż 60 725,88 zł.

IX. SPOSÓB OCENY REALIZACJI PROGRAMU

1. Ocena realizacji Programu dokonywana będzie w oparciu o następujące kryteria:
  - 1) liczbę organizacji pozarządowych uczestniczących w otwartych konkursach ofert;
  - 2) liczbę ofert złożonych w ramach otwartych konkursów ofert;

- 3) liczbę organizacji pozarządowych, które otrzymały dotacje w ramach otwartych konkursów ofert;
  - 4) liczbę zadań publicznych, których realizacji została dofinansowana w ramach otwartych konkursów ofert;
  - 5) liczbę wniosków o powierzenie lub wsparcie realizacji zadań publicznych, złożonych przez organizacje pozarządowe, z pominięciem otwartego konkursu ofert;
  - 6) liczbę zadań publicznych dofinansowanych z pominięciem otwartego konkursu ofert;
  - 7) wysokość środków finansowych na realizację Programu;
  - 8) liczbę organizacji, które wzięły udział w działaniach promocyjnych Powiatu;
  - 9) liczbę skonsultowanych aktów normatywnych;
  - 10) liczbę organizacji pozarządowych uczestniczących w konsultacjach aktów normatywnych.
2. Zarząd przedstawi Radzie sprawozdanie z realizacji Programu, w terminie do dnia 31 maja 2019 roku. Sprawozdanie zostanie również opublikowane w Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa.

X. SPOSÓB TWORZENIA PROGRAMU ORAZ PRZEBIEG KONSULTACJI

1. Projekt Programu na 2018 rok powstał na bazie programu wieloletniego oraz programu na 2017 rok i w oparciu o przepisy ustawy.
2. W celu uchwalenia Programu zostały podjęte następujące działania:
  - 1) przygotowanie projektu Programu przez Inspektora ds. Obywatelskich i Bezpieczeństwa w Starostwie Powiatowym w Janowie Lubelskim;
  - 2) podjęcie przez Zarząd uchwały w sprawie przyjęcia i konsultacji projektu Programu;
  - 3) przeprowadzenie, w dniach od 16 października 2017 r. do 31 października 2017 r. konsultacji projektu programu przez umieszczenie go na stronie internetowej powiatu wraz formularzem, za pomocą którego organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie działające na terenie Powiatu Janowskiego, mogły zgłaszać swoje opinie i uwagi za pośrednictwem poczty elektronicznej, poczty tradycyjnej, faksu oraz składać w sekretariacie Starostwa Powiatowego w Janowie Lubelskim.
  - 4) sporządzenie przez Inspektora ds. Obywatelskich i Bezpieczeństwa sprawozdania z przebiegu konsultacji;
  - 5) przyjęcie przez Zarząd projektu Programu uwzględniającego wyniki konsultacji i skierowanie go pod obrady Rady;
  - 6) podjęcie przez Radę uchwały w sprawie przyjęcia Programu.
3. Zasady konsultowania programu z organizacjami pozarządowymi określa uchwała Nr IV/23/11 Rady Powiatu w Janowie Lubelskim z dnia 10 lutego 2011 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji (tj. Dz. Urz. Woj. Lub. z 2015r. poz. 477).
4. Po uchwaleniu przez Radę program jest publikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego oraz zamieszczany na stronie internetowej powiatu www.powiatjanowski.pl w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na tablicach ogłoszeń w Starostwie Powiatowym.

XI. TRYB POWOŁYWANIA I ZASADY DZIAŁANIA KOMISJI KONKURSOWYCH DO OPINIOWANIA OFERT W OTWARTYCH KONKURSACH OFERT

1. W związku z ogłoszonym konkursem, Zarząd powołuje komisję konkursową, w celu opiniowania składanych ofert.
2. Pracami komisji konkursowej kieruje przewodniczący.
3. Termin i miejsce posiedzenia komisji określa przewodniczący.
4. Komisja podejmuje rozstrzygnięcia w głosowaniu jawnym, zwykłą większością głosów, w obecności co najmniej połowy pełnego składu osobowego. W przypadku równej liczby głosów decyduje głos przewodniczącego.
5. Do zadań komisji konkursowej należy w szczególności:
  - 1) formalna weryfikacja złożonych ofert,
  - 2) merytoryczna ocena ofert,
  - 3) propozycja podziału środków finansowych na poszczególne oferty.
6. Komisja konkursowa dokonuje oceny merytorycznej na formularzu „Karta oceny oferty”.
7. Z prac komisji konkursowej sporządza się protokół.
8. Komisja konkursowa przedstawia Zarządowi propozycje podziału środków finansowych na realizację zadań publicznych.

XII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. W sprawach spornych ostatecznego rozstrzygnięcia dokonuje Zarząd.
2. Zmiany niniejszego programu wymagają formy przyjętej dla jego uchwalenia.